

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Fi2022/00740

Yttrande

Stockholm 2022-03-21

Remissen Samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism (utkast till lagrådsremiss)

Sammanfattning

Arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism kan bli effektivare om möjligheterna till informationsdelning mellan t.ex. myndigheter och verksamhetsutövare förbättras. Vi är därför positiva till förslaget om samverkan. Även livförsäkringsföretag bör dock få delta. Skillnaderna mellan aktörerna på finansmarknadsområdet är inte sådana att en begränsning till kreditinstitut är motiverad.

Bolagetsverkets register över verkliga huvudmän har brister. Svensk Försäkring tycker därför att utredningens förslag om skyldighet att årligen bekräfta de uppgifter över verkliga huvudmän som har anmälts till verket bör genomföras. Det finns fortsatt anledning att överväga hur registrets kvalitet kan förbättras.

Livförsäkringsföretag bör få delta i samverkan

Svensk Försäkring instämmer i bedömningen att det i arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism finns ett behov av att i ökad omfattning kunna dela uppgifter som omfattas av sekretess eller tystnadsplikt. För en verksamhetsutövare är tillgång till relevant information en viktig förutsättning för att på ett effektivt sätt kunna förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Samtidigt måste ett utökat informationsutbyte vägas mot integritetsaspekter. Det är därför naturligt att det i utkastet till lagrådsremiss ställs upp begränsningar för informationsdelningen. Vi menar emellertid att den krets av verksamhetsutövare som kan delta i samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism har begränsats alltför snävt i utkastet. Förslaget om samverkan bör omfatta även livförsäkringsföretag.

I utkastet till lagrådsremiss föreslås att kretsen av verksamhetsutövare som ska kunna delta i samverkan endast ska omfatta kreditinstitut. I förhållande till utredningens förslag om att samtliga verksamhetsutövare ska kunna delta är detta avsevärd begränsning. Detta gäller inte minst som även andra förutsättningar för samverkan snävas in i utkastets förslag.

I utkastet konstateras att ett stort antal verksamhetsutövare med skilda verksamhetsförutsättningar omfattas av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och att det därför måste ställas krav på informationssäkerhet, styrning och kontroll samt kundskydd för att få delta i samverkan. Vi vill emellertid framhålla att det i dessa avseenden finns likheter mellan aktörerna på finansmarknadsområdet, som t.ex. banker och livförsäkringsföretag, särskilt vid jämförelse även med andra slags verksamhetsutövare.

Även för försäkringsföretag finns det en omfattande rörelsereglering som ställer särskilda krav på t.ex. styrning och kontroll (se bl.a. 10 kap. i försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Vidare omfattas livförsäkringsföretag i likhet med andra finansiella företag av Finansinspektionens föreskrifter om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, inklusive kravet på att ha en centralt funktionsansvarig. När det gäller kundskydd finns omfattande reglering av sådant slag i försäkringsavtalslagen (2005:104), däribland bestämmelser om kontraheringsplikt och förbud för försäkringsgivaren att säga upp en livförsäkring annat än i vissa särskilda fall (se 11 kap. 1 och 7 §§ i samma lag). Vad gäller informationssäkerhet finns krav även på försäkringsföretag, t.ex. i Solvens II förordningen och i EIOPA:s riktlinjer för säkerhet och företagsstyrning avseende informations- och kommunikationsteknik. Inom EU har dessutom förhandlingarna om en förordning om digital operativ motståndskraft för finanssektorn ("DORA-förordningen") kommit långt. Förslaget innehåller gemensamma regler på finansmarknadsområdet. I försäkringsverksamhet hanteras också känsliga uppgifter och det finns en frivilligt påtagen tystnadsplikt (se t.ex. Ds 2011:7 s. 65 f.).

Sammantaget menar Svensk Försäkring att krav i fråga om informationssäkerhet, styrning och kontroll samt kundskydd inte bör utgöra något hinder för att livförsäkringsföretag ska få delta i samverkan.

När det gäller avgränsningen till kreditinstitut framhålls i utkastet också att de står ut när det gäller risken för penningtvätt. Som FATF konstaterar är generellt de risker för penningtvätt som är förknippade med livförsäkringssektorn lägre än för andra finansiella produkter och sektorer (FATF Guidance for a risk-based approach for the life insurance sector, punkt 11). En orsak till den lägre risken är att t.ex. tjänstepensionsförsäkringar är, ur ett penningtvättsperspektiv, i positiv bemärkelse "oflexibla" produkter.

Risken kan dock knappast vara ensamt avgörande för vilka aktörer som får delta i samverkan. Även om produktrisken allmänt sett är låg i livförsäkringsverksamhet har livförsäkringsföretagen ett intresse av att känna sina kunder. Av betydelse är bl.a. att livförsäkringsföretag – i likhet med banker – i regel har långvariga kundförhållanden. Det innebär att övervakning aktualiseras i större utsträckning än vid korta kundförhållanden. Som konstateras i utkastet underlättar samverkan i första hand övervakningen av längre affärsförbindelser.

Vidare bör verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverkets skyldigheter ges liknande förutsättningar att motverka penningtvätt och terrorismfinansiering i sin verksamhet. Som utredningen pekar på finns annars en risk för att det skapas obalans i konkurrenshänseende och i fråga om de finansiella verksamhetsutövarnas möjligheter att uppfylla kraven. Svensk Försäkring delar också

utredningens bedömning att risken för upptäckt kan bli mindre genom att andra typer av verksamhetsutövare än kreditinstitut utnyttjas och att dessa i stället används av den som vill kringgå regelverket. Dessa överväganden har enligt vår mening särskild relevans på finansmarknadsområdet.

Även informationsutbytet utanför samverkan bör underlättas

Enligt utkastet till lagrådsremiss bör utredningens förslag om utvidga undantaget från tystnadsplikten i 4 kap. 9 § andra stycket penningtvättslagen till att omfatta även uppgifter som rör olika kunder och verksamhetsutövare som tillhör olika verksamhets- eller yrkeskategorier inte genomförs. I denna del hänvisas till att undantaget inte har någon motsvarighet i det förslag till förordning som EU-kommissionen lagt fram på området.

Som framgår av vårt remissvar på betänkandet är vi positiva till utredningens förslag och bedömer att det t.ex. ger utökade möjligheter för livförsäkringsföretag att utbyta information i förhållande till försäkringsförmedlare. Om utredningens förslag inte genomförs nu bör regeringen under EU-förhandlingarna i vart fall verka för att förordningen får en motsvarande utformning.

Bolagsverkets register över verkliga huvudmän behöver förbättras

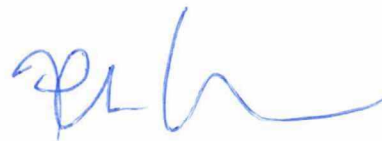
Bolagsverket register över verkliga huvudmän är ett viktigt instrument i verksamhetsutövarnas arbete för att bekämpa penningtvätt och terrorismfinansiering. Det är därför mycket angeläget att säkerställa att Bolagsverkets register över verkliga huvudmän innehåller korrekta och aktuella uppgifter. I dag förekommer tyvärr brister i register i dessa avseenden. Svensk Försäkring menar därför att det finns anledning att fortsatt överväga hur registrets kvalitet kan förbättras.

Ett sätt att säkerställa att uppgifterna är tillförlitliga är att – som utredningen föreslår – införa en skyldighet att årligen bekräfta de uppgifter över verkliga huvudmän som har anmälts till Bolagsverket. I utkastet till lagrådsremiss görs bedömningen att en sådan skyldighet inte bör införas. Det hänvisas bl.a. till att Bolagsverket skulle behöva följa upp uteblivna bekräftelser. Även med beaktande av detta menar vi att fördelarna med förslaget tydligt överväger nackdelarna.

Svensk Försäkring

Johan Lundström

Rickard Sobocki